

نومرو: ۳-۸۰

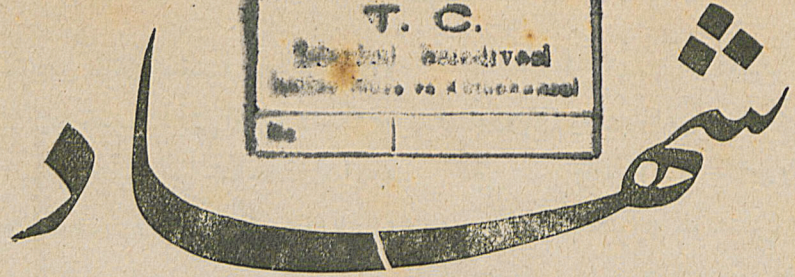
اداره خانه

ایستانبول، جغال اوغلنده

دائرة اجتهد

Idjtihad Constantinople

دوردنجی سنه

حریت فکریه یه خادم

نجشنبه کونلری چیقار اجتماعی، ادبی مجموعه

مدیر مرخص : الہامی صفا

۱۲ ایلول ۱۳۲۹

آبونه

سنه لك آلتی آیلق

تورکیا ایچین ۵۴ غروش ۳۰ غروش،
ممالك اجنیه ایچین ۱۵ فرانق ۸ فرانق

نسخه سی ۵۰ یاره

بومكتب لرك قاچ طيبي اولديغى صوردم . تردد وبعض مرتبه محجوبيتله « اوقاف نظارتك بير طيبي وار مكشيلرمده باقيورمى بيلم » ديدى . خيري بك حمتلى در بك نزيه در ، بك متقى در محترم بيرذاتدر .

بزطن ايديوروز ، كه دونكى وبوكونكى هر دورلو مغلوبيتلر مترك سبيلرني باشقا يرلرده ارامامالى يز . (فاعتدوا بمثل ماعتدى عليكم) يعنى «سزه نه يولده ونه واسطه لرله هجوم وتعدى ايدر لر سه سزده اونلره او يولده هجوم واجراى عداوت ايديكز» امر جليلنى اى آكلامق لازم در . بزم دشمنلر مترك بزم اوزر يميزه غلبه سى طوپ وتوفك لرينك داهها زياده وداها مكمل اولماسندن دكل در ، يالكز بوندن دكلدر . يالكز بوندن اولسه بيله بو سببكده بير سببى سبيلرى واردر .

اوروپا اخرت ايچين ياشامايور ، اوروپانك نصفى عملدن ساقط ، نصفى مفلوج دكلدر . بزده «مؤمنات» ك اساميسى يالكز ام الكتابده اوقونيور .
واضع دين (ص . ع .) حضر تلرينك ، «تحصيل علم وعرفان مسلمانلر كارككلرينه وقادينلرينه فرض در» سوزى علمائى جاهله نك ايشنه كله يور . وديكله تن لر ايسه - واسفا كه بونلر در .

دوس دوغرو درد منشائنه كيدلم . سالخورده وباطل اعتقادلر ك ولوله سنه قولاق اصماياراق دردى كو كندن چيقاروب آتالم ، تكامل ايتمك ايچين زمانمز ، انقلاب ياپماق ايچين توانمز مساعد دكل ، بونلر ك هرايكيسى مزج ايدرك سرعت وعزم قطعى ايله يورويه لم .

۲۶ ايلول ۱۹۱۳

حب الغير

انصاف سز ، سرت يوركللى بعض علمايه كوره ، بر شخصك ياشاماسى ، نفس آلماسى بيله آخره ضرر در . او كى بددين ، بد انديشلر ك باشليجه سى ، كندى اسميله ياد اولنان

اهميت ويريله سنى امر ايدييور . ايشته بو آيتك معناسى غايت واضح وقطعيدر .

— بك افدى ، « الدنيا جيفة و طالها كلاب » ك معناسى ده سويله يك بن اوني بيلم . والسلام .

— بوقاره تحته اوستنده كى رقلر نه در ؟

— افدى م حساب اوقوتيورم ديدك يا ميلون ، ميلار ، قاتريلون ، كاتريلون هپسنى اوكره ديرم .

— پكى افديلردن بريسى كلسين .

بو طلبم اوزره رينه بير چوجوق تيرمه يرك بت بكز قلماش بير حالده ايله ريله دى . « اوغلم آدك نه در ؟ » بدم . جواب يوق « قاچ ياشينده سين ؟ » ديدم . جواب يوق . « اوچ كره اوچ قاچ ايدر اوغلم ؟ » جواب : « اوچ كره اوچ ... » خواجه شفاعت ايدر بير ادا ايله : « افدى م بك تربيه لى بير اوشاقدرده اونك ايچين اوكنه باقيور . » دييور دى .

بوفاجه يى بوراده بر اقدق . بير مكتب ابتدائى ، بير مقتل ابتدائى داهها كورمه ديدك .

تمام باب على بناسنك قارشيسنده . (خواجه تحسين افدى مكتب ابتدائيسى) عيى مزارلق ، عيى مقتل ، عيى كرداب ، عيى احوال !

استانبولده بويله ايكي يوز مقتل واردر . بونلر ك جمله سى اوقاف كدر . معارفه عائد مكتب ابتدائى لرك عددى سكره بيله بالغ دكلدر .

اوقاف ناظرى خيرى بكه كيتدم ، بونلرى آكلاتدم . آلمانساده تحصيل ايتمش اولان معمار كمال الدين بكده قارشيسنده اوطوريور دى . مصاحبه يه اشتراك ايتدى « نه ياپالم المزدن كنن بوقادار ، باشقا بير شى كله يور » ديدى .

بن بير جواب شديد ويردم ، « هيچ بير شى الدن كليورسه بومكتبلىر قاپاتمق البت الدن كنن بير ايش در . » ديدم . ينه كمال شدتله تكرر ايدييورم بو مكتبلر قاپانماق يقجه كوزمز ، كوكلز آچيلمايا جاقدر . ناظر بكه

قانون مشهورك واضح شهري مالتوس در . يوداتك اڭ مشفقانه ، ياخود اڭ پدرانہ مطالعہسى شو طرزده خلاصہ اولنہ بيلير :

« برزنكين ، برفقيرہ معاونت ايدرسہ ، بوندن صنوف متوسطہ ضررديده اولور . چونکہ او معاونت سایہ سنده ، برطاقم شيلر آلہ جني جہتلہ ، اشيانك فياتي يوكسہ لير . »
« نفوس نسبت هندسيہ ، ارزاق نسبت عدديه اوزرہ ترقى ايتديكندن ، بروقت كلہ جكدركہ ، دائما كرہ ارضدہ بولنان مواد غذايہ انسانلرہ يتيشہ ميہ جكدركہ . بناء عليه شيمدى دن معلولينى آييقلايہ رق ، آخرتہ كوندرمك خير ليدر . »

بويوك فيلسوف اربرت سپنسرده بوفكرده در . كذا ، انكلترده مهم برطريقت سياسيه ميدانہ كتيرون هويس دخي عين ترانہ لرلہ مترنمدر :

« طبيعتدہ بر انسان ديكر بر انسانہ قارشى معاون ورفيق اوله مز . او عادتاً بر قوروددر . هر كس هر شيئى كنديسى ايچين آرزو ايله ديكندن ديكرلرينى بوشيلردن محروم ايتمہ يي دوشونور . وهرانسان بويلہ دوشونديكندن محاربلر حصوله كلير . هر شخص بوتون ديكر شخصلرہ قارشى محاربدر . و محاربلىر چوغالديجہ ، فلاكت عموميه زياده لشہ جكدركہ . »

حالبوكہ انسانلرى هيچاى سفاتدہ بر اقان شى ، تكثر نفوس دكددر [۱] . بر مملكت اھاليسنك آزماسيله دركہ قحط و غلا باشلار . اليوم اوروپانك اكثر جھتلرنده تناقص نفوسدن شدتلہ فرياد ايديليور . بزده رديفلرك طوپلانماسى اوزرينہ شكايات ايدن اصناف ديكلہ نيلمہ مشميدر ؟ شافريق

[۱] سفاتلك اسباب اساسيه سى : ۱. — طبيعتدن تولد ايلر . حريقدن ، طغيانندن دولاي ضرورتنہ قالمق ، آندان كور ، طوپال طوغقى كي . ۲. — بعض شرائط اجتماعيه نك ديكشمہ . سندن ؛ يگى برما كنه نك صنايعہ ادخالندن ، اقتصادى بحرانلردن ، تقسيم اعمالك تبدلندن ايلرى كلير . ۳. — عائله سبب اولور . چوجولرغى تسللہ آتشديران بوين پك چوقدر . ۴. — ضرورت زده نك شخصندن حصول بولور . تنبللك ، كئول پرستى بررمنالدر .

نامندہ بر ذات ۱۸۲۶ ده نشر ايتديكى ايستاتستيقدہ اسلاو لرك مقدارينى ۵۵ ميليون اوله رق كوسترديكى حالہ ، شرادہ رك ۱۸۹۱ آطلاسندہ ۹۷، ۱۹۰۰ ده لوبورنيہ درلرك يازدينى بر مقالہ ده ۱۲۸ ميليونہ بالغ اولدينى كورونمكدہ در . اسلاو عرق بوتكتردن دولاي هيچدہ اشتكا ايتمہش ، بالعكس بر چوق موفقتيلرك احرازينہ آنجق تر ايدلى سبب اولمشدر . اميل زولا ، هر فضله آدم ، بر فضله قوتدر ، ديمكدہ حقيدر . اساساً طبيعتك بشرہ بخش واضار ايله ديكي مواد پك مبذولدر . احتمال خاطر لارسنگر ، بر زمان مقتصدلردن جيونوس و طرفداران اجهاى ، معدن كورينك ييتہ جكندن انديشہ ايديلورلردى . بالآخر ايسہ ، زياده لشمكدہ اولدينى اگلاشيله رق ، فرخلى رفق آندى . ذاتاً اقتصاددہ بر اقامہ قانونى واردر ؛ على الدوام كشف ايديلن معدنلر ، اولجہ بولنان معادنك مقامہ قام اوليور . ايشته آلومينيوم ... ديمك كہ ، وسائط اصليلك نہايتندن بحق خوف و هراسہ لزوم يوقدر .
او عالمده ، انسانك ، ياشامه سنى ، رفاهنى ، سعادت و صولنى ، باشقلرينك سقوطدہ ، هلاكندہ ارامق مجبورى صاحبه برفكر ، دليلرہ مخصوص بر قورقوددر .
بالعكس سائر افراد وطنى سومك ، اونلرہ لازم كلكيا معاونت ايتك ايجابات اجتماعيه دن در . اسپينا « Espinas » جمعيت حوانيہ « Les sociétés animales » نامندہ كي كتابندہ آگلائيور : « بر چوق جمعيات حوانيہ دہ ضعيفلر حمايہ اولنورلر ، كنجلر باكمال اھتمام تربيه ايديليرلر ، اختيارلر بيله بعض كرہ امداد و معاونت كورورلر ، عني حيوان طائفہ سى « peuplade » نك و عني فامليانك اعضالرى بر تضمين و مكافاتك اڭ خفيف اميدى اولمق سزين يكديكيرى ايچين فداى نفس ايدرلر . » حيوانلردہ بيله كوريلن بوفضيلتيلرك انسانلردہ جارى اولماسى غير ممكنددر .
فران ماسوزينك منسى بر قاعدہ سى ، فردى هر كس ايچين ، هر كس فرد ايچين عد ايديليور .
حكيم شہر قونفوجيوس دھا كوزل ، بالخاصہ

ومها لك مندفع اوله جنى شبه سزدر. منسوب اولديگن
قوى ملتك قوه حياتيه سنى خلدار ايدن معذرت ناپذير
كيتلر، سوء تفهملر، تفرقه لره مصاب اوله رق، تاب
وطاقتدن محروم قالماسى جائز دكلدر. طبعى ايسته مزى سزكه
خطا ريگنزه ديكر ملتلر اونى محو ايتسين.

عزىز و طنداش، كتاب مسيح «كتب مقدسه ده قتلدن
امتناع ايديله سى امر اولمش. بن سزه علاوه ايدرم كه،
كندى قارنداشى - يعنى انسان - حقنده حدت و غضب
ايدن تاديه شايندر. جناب حقه قربان كسه جك اولورسه گز،
اولا سزه كو جنمش اولان آدمك كو گلى ياماليسگز.»
«كتب مقدسه ده، دوستلريگزه محبت، دشمنلريگزه
عداوت ايدىگز، دينلمش. بن ايسه دشمنلريگزي سويگز،
سزه نفرت ايدنلره ايلك، ظلم ايله ينره دعا ايدىگز،
ديرم. چونكه سزى سونلردن باشقه كيسه يى سوميديگن
عالمده مكافات اولما گزه مناسب قالمازه.» سوزلرينى مختيار.

متى انجیلنده شوقفرده مندر جدر: «ابن الانسان،
مقدس ملكلره برابر كلديكى وقت، جلالنك تخنى اوزرنده
اوطوره جق و بوتون ملتلر، حضورنده جمع اوله رق،
چوبان قويونلرى آيردينى كهي، اونلرى بربرندن آيروب
قويونلرى صاغنده، كچيلرى صولنده طورديره جقدر.
اوزمان، صاغنده اولانلره خطاباً: - دنيانك تأسسندن
برى، سزك ايچين حاضر لاش ملكوتى ميراثى آلگن.
زيراء آچقمشدم. بگا طعام و يردىگز. صوصامشدم. بگا
صوكتيردىگز. غريب ايدم. بنى اوه قبول ايتدىگز.
چيلاقدم. كيدردىگز. خسته اولدم. زيارت ايتدىگز.
حبسده ايدم. يانمه كلدىگز، ديه جكدر. صالحلر، اوگا:
يامسيح، بزنى نه زمان آج كوروب بسله دك، يا خود
صوصامش كوروب صو و يردك. ونه زمان سنى غريب
كوروب اوه قبول ايتدك، ياچيلاق كوروب كيدردك،
سؤالنى ايراد ايدم جكدر. اونلره جواباً: - مادامكه بواك
ادنا قارنداشلر مه ايتدىگن. بكا ايتمش اولديگز، ديه جك
وصولنده كيلرني ابدى عذابه سوق ايدم جكدر.»

غايت عملى بر قانون وضع ايتمشدر: انسان، كنديسندن
بيوكنه پدر، كوچوكنه اولاد، هم سنه برادر نظريه
باقايلدر. بوفرمان علويت نثار، تماميله تطبيق ايديلديكى
تقديرده، مجادلاتك، هيئت اجتماعيه يى قاووران قنالكلرك
بقاسنه بر سبب قالماش اولور.

شبه سزدر كه، بر فرد، ناصل سائرلرينك محبته،
تعاونه محتاج ايسه، ديكرلرينى ده اويله جه سومكه مضطردر.
حق وظيفه ايكي دوشيزه انسانيتدر. انسان، باشقه لرينه
حاكم اولمق، باشقه لرينى اداره ايتك، كنديسنى باشقه لرينه
سوديرمك ايچين، ابتدا نفسنه حاكم اولمى، نفسنى اداره
ايتكى، هم جنسنى سوملى، شمولكار برتخير ايله، صلاح،
آثار فاضلان كنديسندن باشلاملى در. قلوب اوزرينه
تأسس ايدن حاكيت، هر درلو كو كبة سلطنتك فوقنده در.
لورد بورلف، قرايچه اليزابته «انسانلرك قلبنى
قازانيرسه گز، عين زمانده كيسه لرينه ده مالك اولورسگز»
ديردي.

على فطرت ايمراطور علكساندر سهور، سراينك
طالق دى احتشامنه «آنحقيق باشقه سندن كورمك ايتديكى
باشقسى حقنده اجرا ايت.» عباره سنى يازديرمش،
بالذات ده عاملى اولمشدى. اوسايه ده دركه، روما حكمدار.
لرينك اوك فاسى اولان سلفى الاغاللرك بقيه سيئاتى ازاله
ايدم بيلدى.

«تحقير و تذليل ايتمكدن زياده، بر شئ سومك،
محبته ياد ايتك ده قولايدر.» فكرينى تعقيب ايدن بويوك
انسانيتكار پول دومرك «اوغللرينه» خطاباً سويلديكى
بر خطبة فضيلت شعارى، عثمانلى قارداشلر مزه توجه
ايتك مناسبدر:

«اي مقدرات مليه نك مسئوليت مستقبليه سنى درعه ده
ايدم جك اولان كنجلر، بربريگزي سويگز، يكديكر يگزه
معاونت ايدىگز. ايشته بونلره بك عظيم احتياج گز وار.
عالى تهديد ايدن تحريكات و مجادلات اورته سنده سزك
كى كنج وطن برودلرك صميمى اتحادلريله هر درلو مشاق

سوره نحل - ۱۲۸ نحي آيت . « ام حسب الذين يعملون السيئات ان يسبقونا سوء ما يحكمون : فثأل بايان كنديلرندن صرف نظر ايده جكمزى مى ظن ايديورلر؟ بوقطعياً ياكلش برحكمدر . سوره قصص - ۴ نحي آيت . « ولا تخسوا الناس اشياءهم ولا تلعشوا في الارض مفسدين : هر كسك حقوقندن هيچ برشيئي نقصان ايتيهك . و بر يوزنده فساد چيقارتمايك . سوره شعرا - ۱۸۳ نحي آيت . « و نزعا ما في صدورهم من غل اخواناً على سرومقابلين : بز انسانلرك قلبرنده كي حسد چيقارلنل او نلرى بررلرله قارداش ايده رك متقابل مسرورنلر غرق ايتدك . سوره حجر - ۴۷ نحي آيت . « احب للناس ما تحب لنفسك : نفسكي سوديكك كي انسانلرله سومه ليسك . حديث شريف . « رأس العقل بعد الايمان بالله التجب والتودود الى الناس : عقلك باشى الله ايمانل صوگرا ، انسانلر ايله محبت ومودتدر . حديث شريف . « وابتغ فيما ايتك الله الدار الآخرة ولا تنس نصيبك في الدنيا واحسن كما احسن الله اليك ولا تبغ الفساد في الارض ان الله لا يحب المفسدين : اللهك سكاو يردكي شيلرله اخري قازانمغه چاليش . دنيا دن دخي نصيكي اونومه . اللهك سكا ياديني ايلك كي ، سن ده عالمه ايلك ياپ . دنيا فساد چيقارتمه . الله تعالى مفسدلرى سوزم . سوره قصص - ۷۷ نحي آيت . « احسنو في هذه الدنيا حسنة : اى انسانلر ، بو دنيا ده ايلكله ابي اولكلر . سوره نحل - ۳۰ نحي آيت . « خاب عبد وخر لم يجعل الله في قلبه رحمة بالبشر : جناب حق ، هر كيك قلبنده ابنا جنسنه مرحمت ايتك خصلتي خلق ايتهمش ايسه ، خاب وهلاكده اولان قلب ايشته او قلبدر . بدبخت وآجينه حق آدم او آدمدر . بيك بر حديث - ۱۷۰ . « من اذى ذمياً فانا خصمه : هر كيم بر ذمي ، يعني تبعه غير مسلمه دن بريسنه اذيت ايدرسه ، اونك خصمي نم . بيك بر حديث - ۳۳۱ . « وبالوالدين احساناً وبذي قربي واليتامى والمساكين والجار ذي القربى

كذلك پولس ، قورنطوكيلره يازديني برنحي رساله نك اون اوچنجي بابنده دييوركه : « اكر انسان وملكلرك لسانلرله سويله سم ، محبت اولمادجه ، چينغر دايان باقر اولمش اولورم . اكر بنده الهام اولوبده ، بوتون سرلرى ، بوتون علومى بيلسم ، اكر طاغلى يرندن نقل ايتكمه مقتدر كامل ايمانم اولسه ، نوع بشرمه محبت ، اولمادجه ، برشي دكم . اكر كافه اموالى صدقه ويرسم وجسد مى يانمغه تسليم ايله سم ، انسانلره محبت اولمادجه ، بگا بر فائده ايتمز . »

ديانت اسلاميه ده ايسه ، زمينمزه دائرى بايان اوامر صمدانيه ونصوص يغمبريه واردر . مثلاً :

« من لم يرحم الناس لم يرحمه الله : انسانلره مرحمت ايتمينه جناب حقه ده مرحمت ايتمز . » ، « ومن كان يؤمن بالله واليوم الآخر فلا يؤذى جاره : انسان ، هم جوارى بولونلرك حقوقنى محافظه ايده رك ، كنديلرله حسن معاشرت پيدا ايله مليدر . مؤمنلكك علامتى بودر . » « ليس المؤمن الذى يشبع وجاره جايع انساناً كاملاً : قومشوسى آج ، صومز اولان كيمسه ، انسان كامل دكلدر . » ، « ولا تباغضوا ولا تحاسدوا ولا تدابروا وكونوا عباد الله اخواناً : يكديكريگزه بغض ايتمهيگز ، يكديكريگزه حسد ايتمهيگز ، يكديكريگزدن يوز چورمه ييگز . اى اللهك قوللرى ، هپ قارداش اولكلر . » « ليس منا من لم يرحم صغيرنا ويعرف شرف كبيرنا : كوچكلرمزه رحم وشفقت ايتمينلر ، اختيارلرمنك شرف وحيثلرني بيلمه ينلر بزدن دكلدر . - حديث شريف . » « واتصفوا الناس من انفسكم : اى انسانلر ، نفسكزدن زياده ناسه انصاف ايديكز . حديث نبوى . » ، « من يمثل له الرجال قياماً فليتبوأ مقعده من النار : هر كيم بريسنك كنديسنه قيام ايتمهنى ايسترسه ، او طورمق ايجين ، آتشدن برير حاضر لاسين . حديث شريف . » ، « وان عاقبتم فعاقبوا مثل ما عوقبتم به : بر كيمسه يه عقاب ايدرسه گز ، عقاب اولنديگكز كي عقاب ايديكز . »

ایله عین نتیجه یه واریله بیلیر ؛ جمعیات انسانیه ایله اجسام عضویه بیننده قوی بر مشابته ، جزء فردلری آراسنده متین بر ارتباط موجوددر . برعضوئ تعطيله اوغرامه سی سائر عناصرك اداره سنی ، فعالیتنی اخلاص ایدر . آهنگ عضوی ، بوتون اعضانك وظائف مشترک سنی ایفا ایله حصول بولور . فرد بشرینك هر عملی ده اوله جه هیئت اجتماعیه ده یوکسك بر موقعی ، مهم بر قیمتی حائزدر . تعییر آخرله ، افرادك کافه سی یکدیگرینه مربوطدر .

« بنی آدم اعضای یکدیگرند
که در آفرینش زیک کوهند [۱] »

برقسم بشریتك آچالدیغنی کورمك ، یاخود برقسم بشریتی بالذات آچالتمه چالیشمق سائق و مشاهد ایچین بر ضرردر . بوملاحظه بی روح القوانین صاحبی موتسکیو لاقونیزم صورتنده بیان ایتشدرد . « تك بر آدمه قارشئ یاپیلان عدالتسزلك عمومی تهدیددر . »

آرتق وضوحله آلاشیله بیلیرکه ، حب الغیر Altruisme ، خودپرستلکك « Egoisme » باشقه بر درلوسی در . حکیم هجاو کو روشفقولك ، ائک فداکار افعاله بیله مشوق ، ینه انسانك نفسنه محبتیدر ، طرزنده خلاصه ایدیه ییلان ادعای فلسفیی حقیقه قریبدر . شوقدرکه ، حب نفسده اساس ، ذوق ، منفعتی ، سائرلرینك متضرراولوب اولمدیغنی دوشومنه دن ، استحصاله قوشمقدرد . حب الغیر ایسه ، ضد برغایه کماله متوجه ، منفعت شخصییه بر ضرر ك احتمال وقوعی اولسه دخی ، انسانیته معاونت ایتکدر .

اساساً بر آدمك یالکیز یاشامه سی پکده ممکن اولمایه جق . روبنسوناك مؤلفی بیله ، روبنسونی کندی باشنه خالی بر آطه ده یاشاتمق ایستهرکن ، ائک نهایت موفق اوله میهرق ، یانه واندروس نامنده برینی علاوویه مجبور قالمشدر . و مادامکه دیگر بیینی بوتون انسانلری سومك

[۱] انسانلر بر برلرینك اعضاسیدر . چونکه یارادیلشده هپسینك اساس وماهیتی بر در .

والجارالجنب والصاحب بالجنب وابن السبيل وما ملکت ایمانکم ان الله لایحب من کان محتالاً ای متکبراً علی الناس من اقاربه واصحابه وجیرانه وغیرهم ولا یلتفت الیهم فخوراً ای یتفاخر علیهم بما اتاه الله : والدینکزه قول وفعل ایله اقربا کزه صله رحله ، یتیملره دلتوازلقله ، فقیرلره صدقاتله ، اقربا کز اولان قومشولریکزه شفقت ومرحمتله بییکانه قومشولریکزه اداره خیر ودفع ضررله ، دوست ومصاحب ورفیق وشریککزه رعایت حقوق ومودتله ، یولجی ومسافرکزه اطعام واکرامله ، عیید وجواریکزه اکسا وملایمتله جمله سینه حسب الطاقه احسان ایدك . تحقیق الله عظیم الشان مذکورلره احسان ایتیهوب متکبرانه صالنه رق ناحق برده ناسه فیخر ایدنه فی سوعز . سورة النساء ۳۹ نجی آیت .

بنی محترم وصلى الله علیه وسلم ، افندمزك ، منشیات فریدون بكده اوقونان ، بر مکتوبلرنده ، « جمله اهل ملت نصرانییه منتسب اولانلردن هر نوع اذا وجفائی صاودم . زیرا اولنلر بنم رعیت واهل ذمت مدر . خراج خصوصنده جبر واکراه اولنماسین . صومعه یاپوب صومعه سنده معتكف اولانلر صومعه سندن چیقار یلاسین . سیاحت ایدنه نلر منع ایدیله سین . کلیسالرنندن نسنه بیقله اسین . واجبات دینیهرلینی ایفادن وکلیسایه کیدوب عبادت ایتکدن محروم ایدیله سین . مجادله اولنسه ، رفقله ، وجه حسنله مجادله اولنور ؛ اولنلر رحمت وشفقت قنادرلی آلتنده صیانت ایدیله لیدر . » بیوریشدر .

امام علی حضرتلری ده مصر والیسی مالک بن الحرث ابو شتریی یازدیغنی عهدنامه ده ، « دائماً قبلکله رعایایه مرحمت واولنره لطف القا ایله . اولنلرک اوزرینه بیر تیجی جانانوار کبی اوله . رعیت ایکی قسمدر : بری مسلمدر ؛ دین قارداشلرکدر . دیگرکی ذمی در ؛ اوده خلقتده سنك کبی اولوب حفظ ورعایتی سنك اوزرینه لازم اولانلردر . » دیمشدر .

دیندن صرف نظر ، سوسیولوژیکمان بر دوشونجه

دیمکدر. او انسانلر ایچنده بزده وارز. تمایلات خودبینمزی تطمین ایدن آنجق غیرک افعالبدر. دوبوا کبی دوشونورسهک دیرزکه، موتانک براضطرابی یوقدر. آجیدیغمز بودکدر. اصل کندیمز «moi» درکه، متوفانک محبت ووجودندن محروم اولیورز.

«مکردان غریب اذدرت بی نصیب
مبادا که کردی بدرها غریب [۳]»

بزمی نصرت

شخصی اداره خانه مزجه معلوم اولان پک محترم بیر خام افندیبن :

حیثیت نسوان مناسبتیه

محترم (اجتهاد)ک یتمش طقوز نومرولی نسخه سنده حیثیت نسوان حقنده مصطفی خلوق امضاسیله یازیلان مقانه بی کمال شکرانله او قودم. بوکون استانبولده قادینلره قارشو ایدیلن تجاوزات جدأ اصحاب ناموس ووجدانی اغلاته جق درجه ده چیرکیندر. و بونک کوندن کونه ارتدینی ده کال اسفله کورولیور ملل متمدنه نک قادینلرینه قارشو اولان حرمتنه مقابل زواللی بزم وطن عزیزم زده اجانبه قارشو کندی دینداشلر مژدن هر کون دوچار تجاوز اولدیغمزی کورمک قدرانیم برشی اوله منزه هجبا سوقاقده ناموسلی بر قادینه حرف اندازلق ایتمکدن حرمتیزک کوسترمکدن ارککلر من ایچون نه کی بر حط واردر بونی اکلامق ممکنیدر. بوکون بشقه سینه یاپدقلری برمه امله نک کندی عائله سینه قارشو یاپیلماسنه تحمل ایده جک قدر وجدانسز برارکک ظن ایتم که بولنسون. فضائل انسانیه نک اک کزیده لرندن بری ده کندیسنه یاپیلماسنی ایسته مدیکی شیئی انسانک بشقه سینه یاپیلماسیدر. ایشته بویوزدن عائله سیله سوقاغه چیقماق مجبوریننده بولنان ارککلر نجیع بر وضعیتده قالیورلر. اگر ارککلریمز حرمت قادینلره تجاوزدن عبارت صانیورلرسه پک یا کلشلق ایدیورلر. حریت آخرک حقوق حریه سیله مقیددر ارککلر حرده قادینلر اسیر دکالردریا. حالوکه بوکون بر قادین سوقاقده تجاوزه اوغراماقسزین اوینه کله میور. بونی اک عادی طبقه دن اک یوکسک طبقه ده یشایانلره قدر هر کس یاپیور. از جمله کچنلرده اولادیه تعرض ایدن کویا فندی قیافتلی متعرضک بکاو بریدیکی جوابی [۳] غریبی قپو کدن مأیوساً دوندیرمه. اولاییلیرکه، سنده غریبانه دور ابواب ایده رسین.

بوراده یازمقدن جدأ حیا ایدیورم. بو احوالی حکومتیزک واهل ناموس و وجدان اولان ارککلریمزک نظر عبرت لرینه کمال تأسفله عرض ایدیورم. بو حال بویله دوام ایدر ایسه تکمیل قادینلر من برلشهرک بورزالتنه بر نهایت ویرمه بی قرارلشدیرمق لازم. مطبوعات ده بو خصوصده بزده یاردیم ایدر ایسه قدرشناسلق ایتمش اولور. بلکه بو صورتلده جاهل اهالیز ناموسه تجاوز ایتمه نک نه قادر مستهجن بر شی اولدیغنی ادراک ایدرلر.

شیشلی قارلر لیکزدن

۱. ف. س.

صبح هجران

ادرنه یه :

ملال روجه شامک نیازی آغلارکن .

سن ، نهی افکلرک آردنده سیسله نن بلده !

حسامک ایجه ، قیریق تاجلرنده بر مأمن

بولان شهیقه هجرانی طویلا قلبیگده ..

مضاهرکده دوشهن ، چیگنه هن وریقه نور ؛

سهارکده یانان نازی ، نازی ییلدیزلر :

عبادتده ، تأثرله ، ماتمکدن او قور

فبیعه لر : ابدی کیتی بر فغان نزار .

سن ، نهی دیار عدن آفشامکده خون صاقلا !

اُک آرسلان نه لرلیکک حسرتیله کعبه یه دون !

بو مجره ، آرتیق ثولوم .. معبدکده ایله ! دعا

سن ، نهی مسافه قاپان . نهی چراغ ظلمت سون .

وقار نسلمه هجرکله دوشدی یأس مدید ؛

بیاض ، گوموشلی « هلال » شیمدی ؛ بر بولوللو کدر.

باشمده : « ثوج تاجی » ، دیده مده بر « سراج امید »

صبح صولته عاشق ... مخیله م بکلر ..

مایس — ۱۳۲۹ —

هنی

مدیر مسئول : زاره نه

مطبعة خیریه و شرکاسی